08/07/2020

Κάθε αρετή είναι κι ένας δρόμος προς τη σωτηρία

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Δεν είναι καθόλου εύκολο να βρει κανείς την υψηλότερη απ’ όλες τις αρετές και να της δώσει το πρωτείο και το βραβείο, όπως ακριβώς δεν είναι εύκολο να βρει μέσα σ’ ένα ολάνθιστο και μοσχοβόλο λιβάδι το πιο ωραίο κι ευωδιαστό λουλούδι, καθώς πότε το ένα και πότε το άλλο του τραβάει την προσοχή και τον προκαλεί να το κόψει πρώτο.

- **Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου**

Έτσι, λοιπόν, σκέφτομαι ότι καλές αρετές είναι η πίστη, η ελπίδα και η αγάπη. Και μάρτυρας για την πίστη είναι ο Αβραάμ, που δικαιώθηκε από την πίστη του· μάρτυρες για την ελπίδα είναι ο Ενώς, που πρώτος στήριξε την ελπίδα του στην επίκληση του Κυρίου, και όλοι οι δίκαιοι, που κακοπαθούν με την ελπίδα της σωτηρίας· μάρτυρες για την αγάπη, τέλος, είναι ο απόστολος Παύλος, που έφτασε στο σημείο να εύχεται τη δική του απώλεια για χάρη των αδελφών του Ισραηλιτών, και ο ίδιος ο Θεός, που ονομάζεται αγάπη (Α’ Ιω. 4:8).

Καλή είναι η φιλοξενία. Και μάρτυρες γι’ αυτό είναι από τους δικαίους ο Λωτ, ο Σοδομίτης στη διαμονή μα όχι Σοδομίτης στη διαγωγή, και από τους αμαρτωλούς η Ραάβ, η πόρνη στο σώμα μα όχι πόρνη στην προαίρεση, που επαινέθηκε και σώθηκε για τη φιλοξενία (Ιησ. Ναυή 2:1-21).

Καλή είναι η μακροθυμία. Και μάρτυρας γι’ αυτό είναι ο ίδιος ο Χριστός, που δεν θέλησε να χρησιμοποιήσει τις λεγεώνες των αγγέλων Του εναντίον των βασανιστών Του και όχι μόνο μάλωσε τον Πέτρο, όταν τράβηξε το μαχαίρι του, μα και το αυτί, που είχε κόψει εκείνος, το έβαλε πάλι στη θέση του. Το ίδιο έκανε αργότερα και ο Στέφανος, ο μαθητής του Χριστού, που προσευχόταν για κείνους που τον λιθοβολούσαν.

Καλή είναι η πραότητα. Και μάρτυρες γι’ αυτό είναι ο Μωυσής και ο Δαβίδ, που πάνω απ’ όλα ως πράοι μαρτυρήθηκαν απ’ τη Γραφή, καθώς και ο Διδάσκαλός τους, ο θεάνθρωπος Ιησούς, που ούτε φιλονικούσε ούτε κραύγαζε ούτε ξεφώνιζε στις πλατείες ούτε αντιστεκόταν σ’ εκείνους που Τον είχαν συλλάβει.

Καλές είναι η προσευχή και η αγρυπνία. Και μάρτυρας γι’ αυτό είναι ο Κύριος, που πριν το πάθος Του αγρυπνούσε και προσευχόταν.

Καλές είναι η αγνεία και η παρθενία. Και μάρτυρες γι’ αυτό είναι τόσο ο Παύλος, που τις θεσμοθέτησε, βραβεύοντας δίκαια και το γάμο και την αγαμία, όσο και ο ίδιος ο Ιησούς, που γεννήθηκε από Παρθένο, για να τιμήσει τη γέννηση μα να προτιμήσει την παρθενία.

Καλή είναι η ταπεινοφροσύνη. Και μάρτυρες γι’ αυτό είναι πολλοί, με κυριότερο πάλι το Σωτήρα και Κύριο των όλων, που ταπεινώθηκε, όχι μόνο παίρνοντας μορφή δούλου, παραδίνοντας το πρόσωπό Του στην ντροπή και στα φτυσίματα και συναριθμώντας τον εαυτό Του με τους παρανόμους, Εκείνος, που καθαρίζει τον κόσμο από την αμαρτία, αλλά και πλένοντας τα πόδια των μαθητών Του σαν υπηρέτης.

Καλή είναι η ακτημοσύνη και η περιφρόνηση των χρημάτων. Και μάρτυρες γι’ αυτό είναι τόσο ο Ζακχαίος, που, μόλις μπήκε ο Χριστός στο σπίτι του, μοίρασε σχεδόν όλα τα υπάρχοντά του, όσο και πάλι ο ίδιος ο Κύριος, που, μιλώντας στον πλούσιο εκείνο νέο, περιόρισε την τελειότητα σ’ αυτό ακριβώς το πράγμα (Ματθ. 19:21).

Κοντολογίς, καλή είναι η θεωρία, καλή είναι και η πράξη· η θεωρία γιατί μας ανυψώνει από τα γήινα, μας οδηγεί στα άγια των αγίων και επαναφέρει το νοy στην αρχική φυσική του κατάσταση, και η πράξη γιατί υποδέχεται το Χριστό, Τον

υπηρετεί και αποδεικνύει με τα έργα την αγάπη.

Κάθε αρετή είναι κι ένας δρόμος που οδηγεί στη σωτηρία, σε κάποιον απ' τους αιώνιους και μακάριους τόπους. Γιατί, όπως υπάρχουν πολλοί τρόποι ζωής, έτσι υπάρχουν και πολλοί τόποι κοντά στο Θεό, που χωρίζονται και μοιράζονται ανάλογα με την αξία του καθενός. Και άλλος ας ασκήσει τη μία αρετή, άλλος την άλλη, άλλος πολλές μαζί και άλλος όλες, αν βέβαια τούτο είναι δυνατό. Φτάνει μόνο να προχωράει κανείς και να επιδιώκει το ανώτερο, ακολουθώντας βήμα-βήμα Εκείνον που τον οδηγεί καλά και τον κατευθύνει και τον βάζει, μεσ' από τη στενή οδό και πύλη, στην απέραντη ουράνια μακαριότητα.

Και αν ο Παύλος, που ακολουθεί κι αυτός το Χριστό, θεωρεί την αγάπη ως την πρώτη και μεγαλύτερη εντολή, ως τη σύνοψη του νόμου και των προφητών, το καλύτερο μέρος της θεωρώ πως είναι η αγάπη στους φτωχούς και, γενικότερα, η ευσπλαχνία και η συμπάθεια στους συνανθρώπους. Γιατί τίποτ' άλλο δεν ευχαριστεί τόσο πολύ το Θεό και τίποτ' άλλο δεν Του είναι τόσο αγαπητό όσο η ευσπλαχνία.

Αυτή, μαζί με την αλήθεια, πηγαίνει μπροστά Του και αυτή πρέπει να Του προσφερθεί πριν την Κρίση. Μα και σε τίποτ' άλλο δεν δίνεται ως ανταπόδοση από Εκείνον, που κρίνει με δικαιοσύνη και ζυγίζει με ακρίβεια την ευσπλαχνία, όσο στη φιλανθρωπία η φιλανθρωπία.

Σ' όλους, λοιπόν, τους φτωχούς και σ' εκείνους που για οποιονδήποτε λόγο κακοπαθούν, οφείλουμε να δείχνουμε ευσπλαχνία, σύμφωνα με την εντολή: «Να μετέχετε στη χαρά όσων χαίρονται και στη λύπη όσων λυπούνται» (Ρωμ. 12:15). Και οφείλουμε να προσφέρουμε στους ανθρώπους, ως άνθρωποι κι εμείς, την εκδήλωση της καλοσύνης μας, όταν τη χρειάζονται, χτυπημένοι από κάποια συμφορά, λ.χ. χηρεία ή ορφάνια ή ξενητιά ή σκληρά αφεντικά ή άδικους άρχοντες ή άσπλαχνους φοροεισπράκτορες ή φονικούς ληστές ή άπληστους κλέφτες ή δήμευση περιουσίας ή ναυάγιο. Όλοι είναι αξιολύπητοι. Όλοι βλέπουν τα χέρια μας, όπως εμείς βλέπουμε τα χέρια του Θεού.

Σ' ὅλους, λοιπόν, τούς φτωχούς καί σ' ἐκείνους πού γιά ὁποιονδήποτε λόγο κακοπαθοῦν, ὀφείλουμε νά δείχνουμε εὐσπλαχνία, σύμφωνα μέ τήν ἐντολή: «Νά μετέχετε στή χαρά ὅσων χαίρονται καί στή λύπη ὅσων λυποῦνται» (Ρωμ. 12:15). Καί ὀφείλουμε νά προσφέρουμε στούς ἀνθρώπους, ὡς ἄνθρωποι κι ἐμεῖς, τήν ἐκδήλωση τῆς καλοσύνης μας, ὅταν τή χρειάζονται, χτυπημένοι ἀπό κάποια συμφορά, λ.χ. χηρεία ἤ ὀρφάνια ἤ ξενητιά ἤ σκληρά ἀφεντικά ἤ ἄδικους ἄρχοντες ἤ ἄσπλαχνους φοροεισπράκτορες ἤ φονικούς ληστές ἤ ἅπληστους κλέφτες ἤ δήμευση περιουσίας ἤ ναυάγιο. Ὅλοι εἶναι ἀξιολύπητοι. Ὅλοι βλέπουν τά χέρια

μας, ὅπως ἐμεῖς βλέπουμε τά χέρια τοῦ Θεοῦ.

Τί θά κάνουμε, λοιπόν, ἐμεῖς πού ἔχουμε τιμηθεῖ μέ τό μεγάλο ὄνομα “χριστιανοί” καί ἀποτελοῦμε τόν διαλεχτό καί ξεχωριστό λαό, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νά καταγίνεται σέ καλά καί σωτήρια ἔργα; Τί θά κάνουμε ἐμεῖς οἱ μαθητές τοῦ πράου καί φιλάνθρωπου Ἰησοῦ, πού σήκωσε τίς ἁμαρτίες μας, ταπεινώθηκε, παίρνοντας τήν ἀνθρώπινη φύση μας, κι ἔγινε φτωχός, γιά νά γίνουμε ἐμεῖς πλούσιοι μέ τή θεότητα; Τί θά κάνουμε, ἔχοντας μπροστά μας ἕνα τόσο μεγάλο ὑπόδειγμα εὐσπλαχνίας καί συμπάθειας; Θά παραβλέψουμε τούς συνανθρώπους μας; Θά τούς περιφρονήσουμε; Θά τούς ἐγκαταλείψουμε; Κάθε ἄλλο, ἀδελφοί μου. Αὐτά δέν ταιριάζουν σ’ ἐμᾶς, τούς θρεμμένους ἀπό τό Χριστό, τόν καλό ποιμένα, πού φέρνει πίσω τό πλανεμένο πρόβατο καί ψάχνει νά βρεῖ τό χαμένο καί στηρίζει τό ἀσθενικό. Μά δέν ταιριάζουν οὔτε στήν ἀνθρώπινη φύση μας, πού ἐπιβάλλει τή συμπάθεια, ἀφοῦ ἀπό τήν ἴδια της τήν ἀδυναμία ἔμαθε τήν εὐσέβεια καί τή φιλανθρωπία.

Γιατί, μολαταῦτα, δέν βοηθᾶμε τούς συνανθρώπους μας, ὅσο εἶναι ἀκόμα καιρός; Γιατί ἐμεῖς ζοῦμε μέσα στήν ἀπόλαυση, ἐνῶ οἱ ἀδελφοί μας μέσα στή δυστυχία; Ποτέ νά μήν πλουτίσω, ἄν αὐτοί στεροῦνται! Ποτέ νά μήν ἔχω ὑγεία, ἄν δέν βάλω βάλσαμο στίς πληγές τους! Ποτέ νά μή χορτάσω, ποτέ νά μήν ντυθῶ, ποτέ νά μήν ἡσυχάσω μέσα σέ σπίτι, ἄν δέν τούς δώσω ψωμί καί ροῦχα, ὅσα μπορῶ, κι ἄν δέν τούς ξεκουράσω μέσα στό σπίτι μου.

Ἄς τ’ ἀναθέσουμε ὅλα στό Χριστό, γιά νά τόν ἀκολουθήσουμε ἀληθινά, σηκώνοντας τό σταυρό Του, γιά ν’ ἀνεβοῦμε στόν ἐπουράνιο κόσμο ἀνάλαφρα καί ἄνετα, χωρίς τίποτα νά μᾶς τραβάει πρός τά κάτω, καί γιά νά κερδίσουμε στή θέση ὅλων αὐτῶν τό Χριστό, ἀνεβασμένοι χάρη στήν ταπείνωσή μας καί πλουτισμένοι χάρη στή φτώχεια μας. Ἤ, τουλάχιστον, ἄς μοιραστοῦμε μέ τό Χριστό τά ὑπάρχοντά μας, γιά ν’ ἁγιαστοῦν κάπως μέ τή σωστή κατοχή τους καί τήν προσφορά μεριδίου τους στούς φτωχούς.

Δέν θά συνέλθουμε, ἔστω καί ἀργά; Δέν θά νικήσουμε τήν ἀναισθησία μας, γιά νά μήν πῶ τήν τσιγκουνιά μας; Δέν θά σκεφτοῦμε ὡς ἄνθρωποι; Δέν θά βάλουμε νοερά στή θέση τῶν ξένων συμφορῶν τίς πιθανές δικές μας;

Γιατί, στ’ ἀλήθεια, τίποτε ἀπό τ’ ἀνθρώπινα δέν εἶναι βέβαιο, τίποτε δέν εἶναι σταθερό, τίποτε δέν εἶναι ἀνεξάρτητο ἀπό ἄλλους παράγοντες, τίποτε δέν στηρίζεται σέ ἀμετάβλητες προϋποθέσεις. Ἡ ζωή μας γυρίζει σέ κύκλο, ἕναν κύκλο πού φέρνει πολλές μεταβολές, συχνά μέσα σέ μιά μέρα, κάποτε καί μέσα σέ μιάν ὥρα. Πιό σίγουρο εἶναι νά ἐμπιστεύεται κανείς τόν ἄνεμο, πού κινεῖται ἀκατάπαυστα, πιό σίγουρο εἶναι νά ἐμπιστεύεται τή γραμμή, πού ἀφήνει πάνω στά

νερά ἕνα ποντοπόρο πλοῖο, πιό σίγουρο εἶναι νά ἐμπιστεύεται τ’ ἀπατηλά ὄνειρα μιᾶς νύχτας, πού ἡ ἀπόλαυσή τους κρατάει τόσο λίγο, πιό σίγουρο εἶναι νά ἐμπιστεύεται ὅσα χαράζουν τά παιδιά πάνω στήν ἄμμο, ὅταν παίζουν, παρά τήν ἀνθρώπινη εὐτυχία.

Εἶναι, λοιπόν, συνετοί ἐκεῖνοι, πού, μήν ἔχοντας ἐμπιστοσύνη στά τωρινά, φροντίζουν νά ἐξασφαλιστοῦν γιά τό μέλλον. Ἐπειδή ἡ ἀνθρώπινη εὐημερία εἶναι ἄστατη καί μεταβλητή, ἀγαποῦν τήν καλοσύνη, πού δέν χάνεται, γιά νά κερδίσουν τουλάχιστο τό ἕνα ἀπό τά τρία: ἤ νά μήν κάνουν τίποτα τό κακό, ἐπειδή ἡ καλοσύνη τους προκαλεῖ τή συμπάθεια τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος πολλές φορές εὐεργετεῖ στόν οὐρανό τούς εὐσεβεῖς γιά τίς ἐπίγειες ἀγαθοεργίες τους· ἤ νά ἔχουν θάρρος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή κακοπάθησαν ὄχι γιά κάποια κακία, ἀλλά γιά κάποιον ἄλλο σκοπό· ἤ, τέλος, ὄντας φιλάνθρωποι, νά ἀπαιτοῦν ἀπό τό Θεό σάν ὀφειλόμενη τή φιλανθρωπία, τήν ὁποία ἔδειξαν πρῶτα ἐκεῖνοι στούς φτωχούς, ἐνεργώντας ἔξυπνα.

«Ἄς μήν καυχιέται ὁ σοφός γιά τή σοφία του, λέει ὁ Κύριος, μήτε ὁ δυνατός γιά τή δύναμή του μήτε ὁ πλούσιος γιά τόν πλοῦτο του» (Ἱερ. 9:23), ἔστω κι ἄν ἔχουν φτάσει στό ὕψιστο σημεῖο σοφίας, δυνάμεως ἤ πλούτου. Ἐγώ, ὅμως, θά προσθέσω κι ἐκεῖνα πού ἀκολουθοῦν: Ἄς μήν καυχιέται μήτε ὁ περίβλεπτος γιά τή δόξα του μήτε ὁ γερός γιά τήν ὑγεία του μήτε ὁ ὄμορφος γιά τήν ὀμορφιά του μήτε ὁ νέος γιά τά νιάτα του μήτε, κοντολογίς, ἄλλος κανένας γιά ὁτιδήποτε ἀπ’ ὅσα παινεύονται στόν κόσμο τοῦτο καί προξενοῦν τήν ὑπερηφάνεια. Ἀλλά, ὅποιος καυχιέται, μόνο γι’ αὐτό ἄς καυχιέται, γιά τό ὅτι γνωρίζει καί ζητάει τό Θεό, ὑποφέρει μαζί μ’ ἐκείνους πού ὑποφέρουν καί ἀποθέτει τίς ἐλπίδες του γιά τά καλά στό μέλλον. Γιατί τά τωρινά ἀγαθά εἶναι ρευστά καί πρόσκαιρα. Συνεχῶς μετακινοῦνται καί πηγαίνουν ἀπό τόν ἕνα στόν ἄλλο, ὅπως ἡ μπάλα στό ποδόσφαιρο. Καί δέν ὑπάρχει τίποτα πιό σίγουρο γιά τόν ἄνθρωπο πού τά κατέχει, ἀπό τό ὅτι θά τά χάσει μέ τό χρόνο ἤ ἀπό τό φθόνο. Ἀπεναντίας, τά μελλοντικά ἀγαθά εἶναι σταθερά καί μόνιμα. Ποτέ δέν χάνονται, ποτέ δέν πηγαίνουν ἀπό τόν ἕνα στόν ἄλλο, ποτέ δέν διαψεύδουν τίς ἐλπίδες ὅσων τά ἐμπιστεύονται.

«Ποιός εἶναι σοφός, γιά νά τά καταλάβει αὐτά;» (Ὡσ. 14:10). Ποιός θ’ ἀδιαφορήσει γιά τά ἐφήμερα καί θά προσέξει τά μόνιμα; Ποιός θά συλλογιστεῖ ὅτι τά τωρινά θά περάσουν; Ποιός θ’ ἀναλογιστεῖ ὅτι τά ἀναμενόμενα θά μείνουν; Ποιός θά ξεχωρίσει τά πραγματικά ἀπ’ τά φαινομενικά, γιά ν’ ἀκολουθήσει τά πρῶτα καί νά περιφρονήσει τά δεύτερα; Ποιός θά ξεχωρίσει τήν ἐπίγεια διαμονή ἀπό τήν ἐπουράνια πολιτεία, τήν παροικία ἀπό τήν κατοικία, τό σκοτάδι ἀπό τό φῶς, τή λάσπη τοῦ βυθοῦ ἀπό τά ἅγια χώματα, τή σάρκα ἀπό τό πνεῦμα, τό Θεό ἀπό τόν κοσμοκράτορα διάβολο, τή σκιά τοῦ θανάτου ἀπό τήν αἰώνια ζωή; Ποιός θά

ἐξαγοράσει μέ τά παρόντα τό μέλλον, μέ τόν φθαρτό πλοῦτο τόν ἄφθαρτο, μέ τά ὁρατά τά ἀόρατα;

Μακάριος, λοιπόν, εἶναι ἐκεῖνος πού τά διακρίνει αὐτά, χωρίζει μέ τό μαχαίρι τοῦ Λόγου τό καλύτερο ἀπό τό χειρότερο, ἀνυψώνεται μέ τήν καρδιά του, ὅπως λέει κάπου ὁ ἱερός Δαβίδ (Ψαλμ. 83:6), φεύγει μ’ ὅλη του τή δύναμη μακριά ἀπό τήν κοιλάδα τούτη τῆς ὀδύνης, ἐπιδιώκει τά ἀγαθά πού βρίσκονται στόν οὐρανό, σταυρώνεται γιά τόν κόσμο μαζί μέ τό Χριστό, ἀνασταίνεται μαζί μέ τό Χριστό, ἀνεβαίνει στά ἐπουράνια σκηνώματα μαζί μέ τό Χριστό καί γίνεται κληρονόμος τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, πού δέν μεταβάλλεται ποτέ πιά.

Ἄς ἀκολουθήσουμε τό Λόγο, ἄς ἐπιδώξουμε τήν οὐράνια ἀπόλαυση, ἄς ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τήν ἐπίγεια περιουσία. Ἄς κρατήσουμε ἀπό τά γήινα μόνο ὅσα εἶναι καλά, ἄς σώσουμε τίς ψυχές μας μέ ἐλεημοσύνες, ἄς δώσουμε ἀπό τά ὑπάρχοντά μας στούς φτωχούς, γιά νά γίνουμε πλούσιοι σέ αἰώνια ἀγαθά. Δῶσε κάτι καί στήν ψυχή, ὄχι στή σάρκα μονάχα. Δῶσε κάτι καί στό Θεό, ὄχι στόν κόσμο μονάχα. Πάρε κάτι ἀπ’ τήν κοιλιά καί δῶσ’ το στό πνεῦμα. Πάρε κάτι ἀπ’ τή φωτιά, πού κατακαίει τά γήινα, καί ξεμάκρυνέ το ἀπό τή φλόγα. Ἅρπαξε κάτι ἀπό τόν τύραννο κι ἐμπιστέψου το στόν Κύριο. Δῶσε λίγο σ’ Ἐκεῖνον, πού σοῦ ἔχει προσφέρει τό πολύ. Δῶσε τα καί ὅλα ἀκόμα σ’ Ἐκεῖνον, πού σοῦ τά ἔχει χαρίσει ὅλα. Ποτέ δέν θά ξεπεράσεις στή γενναιοδωρία τό Θεό, ἔστω κι ἄν χαρίσεις ὅλα σου τά ὑπάρχοντα, ἔστω κι ἄν προσθέσεις σ’ αὐτά καί τόν ἴδιο σου τόν ἑαυτό. Γιατί καί τοῦ ἑαυτοῦ σου ἡ προσφορά στό Θεό ἰσοδυναμεῖ μέ ἀπόκτηση. Ὅσα κι ἄν προσφέρεις, ἐκεῖνα πού μένουν εἶναι περισσότερα. Καί δέν θά δώσεις τίποτα δικό σου, γιατί ὅλα τά ἔχεις πάρει ἀπό τό Θεό.

Ἄς μή γίνουμε, ἀγαπητοί μου φίλοι καί ἀδελφοί, κακοί διαχειριστές τῶν ἀγαθῶν πού μᾶς δόθηκαν. Ἄς μήν κοπιάζουμε γιά νά θησαυρίζουμε καί ν’ ἀποταμιεύουμε, ἐνῶ ἄλλοι ὑποφέρουν ἀπό τήν πείνα. Ἄς μιμηθοῦμε τόν ἀνώτατο καί κορυφαῖο νόμο τοῦ Θεοῦ, πού στέλνει τή βροχή σέ δικαίους καί ἀδίκους καί ἀνατέλλει τόν ἥλιο ἐπίσης γιά ὅλους. Αὐτός ἔκανε τή γῆ εὐρύχωρη γιά ὅλα τά χερσαῖα ζῶα, δημιούργησε πηγές, ποτάμια, δάση, ἀέρα γιά τά φτερωτά καί νερά γιά τά ὑδρόβια, καί ἔδωσε σ’ ὅλα τά ὄντα ἄφθονα τά ἀπαραίτητα γιά τή ζωή τους στοιχεῖα, χωρίς νά τά περιορίζει καμιά ἐξουσία, χωρίς νά τά καθορίζει κανένας γραπτός νόμος, χωρίς νά τά ἐμποδίζουν σύνορα. Καί αὐτά τά στοιχεῖα τά παρέδωσε κοινά καί πλούσια, χωρίς διάκριση ἤ περικοπή, τιμώντας τήν ὁμοιότητα τῆς φύσεως μέ τήν ἰσότητα τῆς δωρεᾶς καί δείχνοντας τόν πλοῦτο τῆς ἀγαθότητός Του.

Οἱ ἄνθρωποι, ὅμως, ἀφότου ἔβγαλαν ἀπό τή γῆ τό χρυσάφι, τό ἀσήμι καί τά πολύτιμα πετράδια, ἀφότου ἔφτιαξαν ροῦχα μαλακά καί περιττά καί ἀφότου ἀπέκτησαν ἄλλα παρόμοια πράγματα, πού ἀποτελοῦν αἰτίες πολέμων καί

ἐπαναστάσεων καί τυραννικῶν καθεστώτων, κυριεύθηκαν ἀπό παράλογη ὑπεροψία. Ἔτσι, δέν δείχνουν εὐσπλαχνία στούς δυστυχισμένους συνανθρώπους τους καί δέν θέλουν οὔτε μέ τά περίσσια τους νά δώσουν στούς ἄλλους τά ἀναγκαῖα. Τί βαναυσότητα! Τί σκληρότητα! Δέν σκέφτονται, ἄν ὄχι τίποτ' ἄλλο, πώς ἡ φτώχεια καί ὁ πλοῦτος, ἡ ἐλευθερία καί ἡ δουλεία καί τ' ἄλλα παρόμοια, ἐμφανίστηκαν στό ἀνθρώπινο γένος μετά τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων, σάν ἀρρώστιες πού ἐκδηλώνονται μαζί μέ τήν κακία καί πού εἶναι δικές της ἐπινοήσεις. Ἀρχικά, ὅμως, δέν ἔγιναν ἔτσι τά πράγματα, λέει ἡ Γραφή (Ματθ. 19:8), ἀλλά Ἐκεῖνος πού ἔπλασε ἐξαρχῆς τόν ἄνθρωπο, τόν ἄφησε ἐλεύθερο, αὐτεξούσιο – συγκρατημένο μόνο ἀπό τό νόμο τῆς ἐντολῆς – καί πλούσιο μέσα στόν παράδεισο τῆς τρυφῆς. Αὐτή τήν ἐλευθερία κι αὐτόν τόν πλοῦτο θέλησε νά χαρίσει – καί χάρισε – ὁ Θεός, μέσω τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, καί στό ὑπόλοιπο ἀνθρώπινο γένος. Ἐλευθερία καί πλοῦτος ἦταν μόνο ἡ τήρηση τῆς ἐντολῆς. Φτώχεια ἀληθινή καί δουλεία ἦταν ἡ παράβασή της.

Μετά τήν παράβαση, λοιπόν, ἐμφανίστηκαν οἱ φθόνοι καί οἱ φιλονικίες καί ἡ δολερή τυραννία τοῦ διαβόλου, πού παρασύρει πάντα μέ τή λαιμαργία τῆς ἡδονῆς καί ξεσηκώνει τούς πιό τολμηρούς ἐνάντια στούς πιό ἀδύνατους. Μετά τήν παράβαση, τό ἀνθρώπινο γένος χωρίστηκε σέ διάφορες φυλές μέ διάφορα ὀνόματα καί ἡ πλεονεξία κατακερμάτισε τήν εὐγένεια τῆς φύσεως, ἀφοῦ πῆρε καί τό νόμο βοηθό της.

Ἐσύ, ὅμως, νά κοιτᾶς τήν ἀρχική ἑνότητα καί ἰσότητα, ὄχι τήν τελική διαίρεση· ὄχι τό νόμο πού ἐπικράτησε, ἀλλά τό νόμο τοῦ Δημιουργοῦ. Βοήθησε, ὅσο μπορεῖς, τή φύση, τίμησε τήν πρότερη ἐλευθερία, δεῖξε σεβασμό στόν ἑαυτό σου, συγκάλυψε τήν ἀτιμία τοῦ γένους σου, παραστάσου στήν ἀρρώστια, σύντρεξε στήν ἀνάγκη.

Παρηγόρησε ὁ γερός τόν ἄρρωστο, ὁ πλούσιος τόν φτωχό, ὁ ὄρθιος τόν πεσμένο, ὁ χαρούμενος τόν λυπημένο, ὁ εὐτυχισμένος τόν δυστυχισμένο.

Δῶσε κάτι στό Θεό ὡς δῶρο εὐχαριστήριο, γιά τό ὅτι εἶσαι ἕνας ἀπ' αὐτούς πού μποροῦν νά εὐεργετοῦν καί ὄχι ἀπ' αὐτούς πού ἔχουν ἀνάγκη νά εὐεργετοῦνται, γιά τό ὅτι δέν περιμένεις ἐσύ βοήθεια ἀπό τά χέρια ἄλλων, ἀλλ' ἀπό τά δικά σου χέρια περιμένουν ἄλλοι βοήθεια.

Πλούτισε ὄχι μόνο σέ περιουσία, μά καί σέ εὐσέβεια, ὄχι μόνο σέ χρυσάφι, μά καί σέ ἀρετή, ἤ καλύτερα μόνο σέ ἀρετή.

Γίνε πιό τίμιος ἀπό τόν πλησίον μέ τήν ἐπίδειξη περισσότερης καλοσύνης. Γίνε θεός γιά τόν δυστυχισμένο μέ τή μίμηση τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ.

Δῶσε κάτι, ἔστω καί ἐλάχιστο, σ’ ἐκεῖνον πού ἔχει ἀνάγκη. Γιατί καί τό ἐλάχιστο δέν εἶναι ἀσήμαντο γιά τόν ἄνθρωπο πού ὅλα τά στερεῖται, μά οὔτε καί γιά τό Θεό, ἐφόσον εἶναι ἀνάλογο μέ τίς δυνατότητές σου. Ἀντί γιά μεγάλη προσφορά, δῶσε τήν προθυμία σου. Κι ἄν δέν ἔχεις τίποτα, δάκρυσε. Ἡ ὁλόψυχη συμπάθεια εἶναι μεγάλο φάρμακο γι’ αὐτόν πού δυστυχεῖ. Ἡ ἀληθινή συμπόνια ἀνακουφίζει πολύ ἀπό τή συμφορά.

Δέν ἔχει μικρότερη ἀξία, ἀδελφέ μου, ὁ ἄνθρωπος ἀπό τό ζῶο, πού, ἄν χαθεῖ ἤ πέσει σέ χαντάκι, σέ προστάζει ὁ νόμος νά τό σηκώσεις καί νά τό περιμαζέψεις (Δευτ. 22:1-4). Πόση εὐσπλαχνία, ἐπομένως, ὀφείλουμε νά δείχνουμε στούς συνανθρώπους μας, ὅταν ἀκόμα καί μέ τ’ ἄλογα ζῶα ἔχουμε χρέος νά εἴμαστε πονετικοί;

«Δανείζει τό Θεό ὅποιος ἐλεεῖ φτωχό», λέει ἡ Γραφή (Παροιμ. 19:17). Ποιός δέν δέχεται τέτοιον ὀφειλέτη, πού, ἐκτός ἀπό τό δάνειο, θά δώσει καί τόκους, ὅταν ἔρθει ὁ καιρός; Και ἀλλοῦ πάλι λέει: «Μέ τίς ἐλεημοσύνες καί μέ τήν τιμιότητα καθαρίζονται οἱ ἁμαρτίες» (Παροιμ. 15:27α).

Ἄς καθαριστοῦμε, λοιπόν, μέ τήν ἐλεημοσύνη, ἄς πλύνουμε μέ τό καλό βοτάνι τίς βρωμιές καί τούς λεκέδες μας, ἄς γίνουμε ἄσπροι, ἄλλοι σάν τό μαλλί καί ἄλλοι σάν τό χιόνι, ἀνάλογα μέ τήν εὐσπλαχνία του ὁ καθένας. «Μακάριοι», λέει, «ὅσοι δείχνουν ἔλεος στούς ἄλλους, γιατί σ’ αὐτούς θά δείξει ὁ Θεός τό ἔλεός Του» (Ματθ. 5:7). Τό ἔλεος ὑπογραμμίζεται στούς μακαρισμούς. Καί ἀλλοῦ: «Μακάριος εἶν’ ἐκεῖνος πού σπλαχνίζεται τόν φτωχό καί τόν στερημένο» (Ψαλμ. 40:2). Καί: «Ἀγαθός ἄνθρωπος εἶν’ ἐκεῖνος πού συμπονάει τούς ἄλλους καί τούς δανείζει» (Ψαλμ. 111:5). Καί: «Παντοτινά ἐλεεῖ καί δανείζει ὁ δίκαιος» (Ψαλμ. 36:26). Ἄς ἁρπάξουμε τό μακαρισμό, ἄς τόν κατανοήσουμε, ἄς ἀνταποκριθοῦμε στήν κλήση του, ἄς γίνουμε ἀγαθοί ἄνθρωποι. Οὔτε ἡ νύχτα νά μή διακόψει τήν ἐλεημοσύνη σου. «Μήν πεῖς, “Φύγε τώρα καί ἔλα πάλι αὔριο νά σοῦ δώσω βοήθεια”» (Παροιμ. 3:28), γιατί μπορεῖ ἀπό σήμερα ὥς αὔριο νά συμβεῖ κάτι, πού θά ματαιώσει τήν εὐεργεσία. Ἡ φιλανθρωπία εἶναι τό μόνο πράγμα πού δέν παίρνει ἀναβολή. «Μοίραζε τό ψωμί σου σ’ ἐκείνους πού πεινοῦν καί βάλε στό σπίτι σου φτωχούς, πού δέν ἔχουν στέγη» (Ἡσ. 58:7). Καί αὐτά νά τά κάνεις μέ προθυμία. «Ὅποιος ἐλεεῖ», λέει ὁ ἀπόστολος, «ἄς τό κάνει μέ εὐχαρίστηση καί γλυκύτητα» (Ρωμ. 12:8). Μέ τήν προθυμία, τό καλό σοῦ λογαριάζεται σάν διπλό. Ἡ ἐλεημοσύνη πού γίνεται μέ στενοχώρια ἤ ἐξαναγκασμό, εἶναι ἄχαρη καί ἄνοστη. Νά πανηγυρίζουμε πρέπει, ὄχι νά θρηνοῦμε, ὅταν κάνουμε καλοσύνες.

Μήπως νομίζεις πώς ἡ φιλανθρωπία δέν εἶναι ἀναγκαία, ἀλλά προαιρετική; Μήπως νομίζεις πώς δέν ἀποτελεῖ νόμο, ἀλλά συμβουλή καί προτροπή; Πολύ θά τό ’θελα κι ἐγώ ἔτσι νά εἶναι. Καί ἔτσι τό νόμιζα. Μά μέ φοβίζουν ὅσα λέει ἡ Γραφή γιά ἐκείνους πού, τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, ὁ Δίκαιος Κριτής βάζει στ’ ἀριστερά Του, σάν κατσίκια, καί τούς καταδικάζει (Ματθ. 25:31-46). Αὐτοί δέν καταδικάζονται γιατί ἔκλεψαν ἤ λήστεψαν ἤ ἀσέλγησαν ἤ ἔκαναν ὁτιδήποτε ἄλλο ἀπ’ ὅσα ἀπαγορεύει ὁ Θεός, ἀλλά γιατί δέν ἔδειξαν φροντίδα γιά τό Χριστό μέσω τῶν δυστυχισμένων ἀνθρώπων.

Ὅσο εἶναι καιρός, λοιπόν, ἄς ἐπισκεφθοῦμε τό Χριστό, ἄς Τόν περιποιηθοῦμε, ἄς Τόν θρέψουμε, ἄς Τόν ντύσουμε, ἄς Τόν περιμαζέψουμε, ἄς Τόν τιμήσουμε. Ὄχι μόνο μέ τραπέζι, ὅπως μερικοί, ὄχι μόνο μέ μύρα, ὅπως ἡ Μαρία, ὄχι μόνο μέ τάφο, ὅπως ὁ Ἀριμαθαῖος Ἰωσήφ, ὄχι μόνο μέ ἐνταφιασμό, ὅπως ὁ φιλόχριστος Νικόδημος, ὄχι μόνο μέ χρυσάφι, λιβάνι καί σμύρνα, ὅπως οἱ μάγοι πρωτύτερα. Μά ἐπειδή ὁ Κύριος τῶν ὅλων θέλει ἔλεος καί ὄχι θυσία καί ἐπειδή ἡ εὐσπλαχνία εἶναι καλύτερη ἀπό τή θυσία μυριάδων καλοθρεμμένων ἀρνιῶν, ἄς Τοῦ τήν προσφέρουμε μέσου ἐκείνων πού ἔχουν ἀνάγκη, μέσω ἐκείνων πού βρίσκονται σήμερα σέ δεινή θέση, γιά νά μᾶς ὑποδεχθοῦν στήν οὐράνια βασιλεία, ὅταν φύγουμε ἀπό τόν κόσμο τοῦτο καί πᾶμε κοντά στόν Κύριό μας, τό Χριστό, στόν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα στούς αἰῶνες. Ἀμήν.